

Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki voitti Tyrnävän terveyskeskuksen kutsukilpailun

(julkaistu AU 11/2004)

Tyrnävän kunta järjesti 30.3. -31.5.2004 suunnittelukilpailun Tyrnävän kirkonkylän terveyskeskuksen muutos- ja laajennustöiden suunnittelusta arkkitehtikutsukilpailuna. Kunnan väkiluvun kasvaessa nykyinen terveyskeskus on käynyt liian pieneksi eikä se enää vastaa kunnan terveydenhuollon toiminnan vaatimuksia.

Kilpailualue sijaitsee keskellä Tyrnävän kirkonkylää; koulun, kunnantalon, urheilukentän ja kirkon tuntumassa. Lähietäisyydellä sijaitsevat myös kirkonkylän liikerakennukset. Paikka on yksi Tyrnävän keskustan tärkeimmistä rakennuspaikoista. Nykyinen, yksikerroksinen tiiliverhoiltu terveyskeskus on rakennettu vuonna 1986.

Kilpailuun kutsuttiin seuraavat toimistot: Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen-Komonen, Arkkitehtitoimisto Pekka Lukkaroinen Oy, Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki Oy ja Uki Arkkitehdit Oy.

Terveyskeskus palvelee koko Tyrnävän kuntaa ja on osa kunnan palvelukeskusta. Terveyskeskuksen tehtävänä on edistää kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia sekä tukea tyrnäväläisten omaehtoista kunnon ylläpitoa.

Kilpailun tavoitteena oli laajentaa Tyrnävän terveyskeskusta niin, että laajennusosa yhdessä jo olemassa olevan terveyskeskuksen kanssa muodostaa toiminnallisesti ja rakennustaiteellisesti korkeatasoisen, kyläkuvaa täydentävän kokonaisuuden. Ratkaisun tuli olla viihtyisä ja taloudellisesti toteutuskelpoinen. Terveyskeskuksen tuli olla kyläkuvassa edustava ja lämmin. Erityistä huomiota tuli kiinnittää lasten, vanhusten ja niiden, joiden toimintakyky on syystä tai toisesta heikentynyt, tarpeisiin.

Kilpailijoiden tuli tutkia terveyskeskuksen toimintojen sijoittuminen laajennusosaan ja vanhaan osaan niin, että vanhan osan muutostöistä aiheutuvat rakennuskustannukset olivat mahdollisimman pienet. Valmistuttuaan laajennus ja vanha osa muodostavat yhden kokonaisuuden. Tavoitteena oli saada mahdollisimman paljon terveystoimen palveluja saman katon alle. Suunnittelussa oli mahdollisuuksien mukaan huomioitava tilojen joustavuus; terveyskeskuksen toiminnan luonteeseen kuuluvat pienet muutokset toimintatapoja kehitettäessä.

Palkintolautakunta kiinnitti arvostelussa huomiota erityisesti ratkaisun arkkitehtonisiin ja kyläkuvallisiin ominaisuuksiin, idean kehityskelpoisuuteen ja kokonaistaloudellisuuteen.

Terveyskeskuksen hyötyala on yhteensä 1218,5 hym², josta vanha osa 523,5 hym² ja laajennusosa 695 hym². Hankkeen tämänhetkinen tavoitehinta-arvio on noin 1,7 miljoonaa euroa.

Ratkaisu

Palkintolautakunta piti kilpailun tasoa hyvänä, ja kilpailu täytti sille asetetut odotukset. Vaikka kilpailuun käytettävissä oleva rakennusalue oli ahdas, tuotti se toisistaan poikkeavia ja kiinnostavia ratkaisuja. Näin kilpailun tulos valotti erinomaisella tavalla tämän vaikean paikan kyläkuvallisia, arkkitehtonisia, toiminnallisia kuin taloudellisiakin mahdollisuuksia saada toimiva terveyskeskus vuosiksi eteenpäin.

Perusratkaisuiltaan ehdotukset jakaantuivat kahteen ryhmään: toisessa vanhan osan eteen oli sijoitettu samansuuntainen ja pituinen uusi massa, kuitenkin irralleen ja vapaasti seisomaan siten, että rakennusten väliin jää intiimi sisäpuutarha. Näissä ehdotuksissa laajennuksesta tulisi selkeästi terveyskeskuksen uusi päärakennus uusine odotustiloineen. Edellä mainittuja edustivat nimimerkki "Taapeli", joka oli kilpailun ainoa kaksikerroksinen ratkaisu ja nimimerkki "Kehto".

Toisen ryhmän muodostivat poikittain, L-mallisesti vanhaan rakennukseen nähden suunnitellut ehdotukset. Näistä nimimerkki "Tuoreeks terveeks" oli asetettu tontin kaakkoiskulmaan ja nimimerkki "Terveyksesi" tontin luoteiskulmaan. Näistä jälkimmäinen alistui vanhalle rakennukselle muodostaen sille lisäsiiven.

Sisätilajärjestelyt vaihtelivat vanhan osan mallisesta kaksikäytävämallista yksikäytäväiseen ja niiden sekamuotoihin. Käytäväjärjestelyt olivat sidoksissa ehdotusten perusratkaisuihin, eikä palkintolautakunta asettanut näitä lähtökohtia paremmuusjärjestykseen. Aulatiloissa kiinnitettiin huomiota orientoituvuuteen sekä odotustiloissa viihtyvyyteen, valoisuuteen ja rauhallisuuteen.

Ehdotuksia "Taapeli" ja "Kehto" voidaan kehittää helposti puuttumatta niiden suunnitteluratkaisujen pääsuuntaviivoihin.

Kilpailun ensimmäiselle sijalle asetettiin ehdotus "Kehto", " tekijäksi osoittautui Arkkitehtitoimisto Lahdelma & Mahlamäki / Rainer Mahlamäki, arkkitehti SAFA, professori, Juho Grönholm, arkkitehti SAFA ja Teemu Halme, arkkitehti SAFA.

Palkintolautakunta päätti antaa kunniamaininnan ehdotukselle "Taapeli" sen selkeästä, lakeuden perinteeseen komeasti liittyvästä ratkaisusta. Tekijät ovat Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen - Komonen / Mikko Heikkinen, arkkitehti SAFA, taiteilijaprofessori ja Markku Komonen, arkkitehti SAFA, professori. Avustajina Riina Hakala arkkitehti SAFA, Antti Könönen arkkitehtiylioppilas, Markku Puumala arkkitehtiylioppilas, RA ja Reija Heino piirtäjä.

Voittaneessa ehdotuksessa on parhaiten luotu viihtyisä, toimiva ja taloudellinen terveyskeskuskokonaisuus. Ehdotuksessa "Kehto" laajennus muodostaa vanhan osan kanssa tontille harmonisen taloparin, joka istuu ympäristöönsä. Laajennus on sijoitettu vanhan rakennuksen ja Kirkkotien väliin. Se muodostaa terveyskeskukselle uuden päärakennuksen, jossa on selkeitä moderneja muotoaiheita, jotka liittyvät sen tähän päivään. Rakennukset on liitetty toisiinsa käytäväosalla ja yhdistävillä muuriaiheilla. Pääjulkisivumateriaali, valkoinen rappaus sopii hyvin vanhan osan rapattujen ja puhtaaksi muurattujen pintojen sekä ympäristön rakennusten materiaalien kanssa. Ratkaisun tärkein pihatila on rakennusten väliin jäävä suojattu ja valoisa puutarha. Sisäpuutarhan järjestäminen on oivallinen ratkaisu saada rakennukselle autoton, rauhallinen ja viihtyisyyttä lisäävä huonomainen ulkotila.

Palkintolautakunnan jäsen Maija Niemelä jätti pöytäkirjaan eriävän mielipiteen, jossa katsoi ensimmäisen sijan kuuluvan ehdotukselle " Taapeli".

Palkintolautakunta suosittelee ehdotusta "Kehto" jatkosuunnittelun pohjaksi ja suunnittelutehtävän antamista tämän kilpailuehdotuksen tekijöille. Terveyskeskuksen suunnittelutyö alkaa välittömästi ja tarkoitus on aloittaa rakennustyöt vielä tämän vuoden lopulla.

Palkintolautakunnan puheenjohtajana toimi kunnanhallituksen puheenjohtaja Tauno Uitto, jäsenenä kunnanvaltuuston puheenjohtaja Jaakko Rahko, kunnanjohtaja Jarmo Ronkainen, sosiaali- ja terveystoimenjohtaja Soile Larivaara, johtava lääkäri Marja-Liisa Miihkinen, tekninen johtaja Kalevi Sarsila, aluearkkitehti Maija Niemelä ja kilpailijoiden nimeämänä jäsenenä arkkitehti Ari Järvinen. Sihteerinä toimi arkkitehtiylioppilas Leena Soudunsaari.